

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 66. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359972320/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

genfinder hos Sainte-Beuve under Digtermærket Joseph Delorme. Han er efter hele sit Væsen en Forgænger eller Forløber for den lange Skare af større Aander, der i det Øjeblik, han optræder, begynder deres Tog igennem Aarhundredet, og som han med sin svage Stemme varsler om og bereder Vej.

VI

Ganske samtidigt med Obermann bragte det franske Bogmarked en lille Roman, der er udsprungen af en med Sénancour's beslægtet Aandsretning, og hvis Forfatter ligeledes er en Forgænger for betydeligere Aander end han, men som besad et rigt, i højeste Grad smidigt Talent, et i fransk Poesi højest ualmindeligt Anlæg for det Fantastiske og et Mod til at slaa ind paa nye Veje, der gør, at han som Forgænger tillige er Banebryder. Forfatteren var Charles Nodier; Navnet paa den lille Bog var *Maleren fra Salzburg*.

Charles Nodier, der kun med et Par af sine Ungdomsskrifter henhører til den Gruppe af Skribenter, vi her behandler, men som forøvrigt har sin særegne Plads som fransk Romantiker lige før den romantiske Skole i Frankrig, fødtes i Besançon 1780. Faderen var en begavet og hæderlig Mand, streng som Øvrighedsperson, kærlig i sit Hjem, en erklæret Tilhænger af det 18de Aarhundredes Filosofi, og han opdrog sin Søn efter Rousseau's *Émile's* Principer. Denne viste tidligt en forbausende Lærenemhed og mangesidige, overordenlige Evner. Kun sytten Aar gammel var han saa dygtig en Filolog, at han skrev et «Leksikon over de lydefterlignende Ord i Fransk», som af Undervisningsministeriet blev kendt værdigt til at indlemmes i Skolebibliotekerne, og atten Aar gammel var han en saa dygtig Naturkyndig, at han udgav et Værk om Insekternes Følehorn og Høreorgan paa samme Tid som han gav sin første Roman i Trykken.

Hans Barndom og første Ungdom var yderst bevæget. Tretten Aar gammel oplevede han Rædselstiden og saa Rædslerne paa nært Hold, thi hans Fader var Formand for Revolutionsdomstolen i Besançon. I 1798 frelste den lille varmtfølede og ihærdige Dreng en Kvindes Liv. En Dame i Byen havde gjort sig skyldig i at sende Penge til en af sine Slægtninge, der var udvandret til den kongeligsindede Rhinhær. Hendes Brøde var

utvivisom, Lovens Ord utvetydige, ingen Frelse syntes mulig. Men da en Ven af Familien og Damen havde forklaret den unge Charles Nodier Sagen og han forgæves havde bønfaaldt sin Fader om den Anklagedes Liv, greb han til den Udvej at true Faderen med at han vilde dræbe sig selv, i Fald Dødsdommen blev fældet. Han lagde en saadan Alvor i denne Trusel og viste saa fast en Beslutning, at Faderen i det afgørende Øjeblik gav efter, af Frygt for at miste sit Barn tog sin Romerdyd fangen og kendte den Skyldige fri. Samme Aar som dette hændte, blev han, da den Undervisning han i Besançon kunde modtage ikke var tilstrækkelig, sendt til Strassburg, og Tilfældet vilde, at han blev anbragt i Huset hos den bekendte og berygtede Eulogius Schneider, Elsass's boddelagtige Regent, der snart efter udaandede paa Skafottet i Paris. De Scener, han oplevede i Strassburg, var vel skikkede til at befrugte en tilkommende Romanforfatters Indbildningskraft. Som Yngling blev han snart efter i Paris Vidne til Letfærdigheden og Fornøjelsessygen under Direktoret, og da han i 1799 var vendt tilbage til Besançon, interesserede han sig fremfor Alt for Statsfangerne og de Mistænkte i Byen. Han blev anklaget som samfundsfarlig; en Nat blev hans Dør brudt op og hans Papirer undersøgte; man fandt kun hans Arbejder om Ordredder og Følehorn. Men det Pirrende i Situationen fristede hans digteriske Æventyrlyst, han holdt nok af at være i Krig med Magthaverne, udsætte sig for Farer, vide sig forfulgt o. s. v. Han havde ikke og fik aldrig senere nogen politisk Overbevisning, men han sværmede for Friheden, og under alle de veksellende Regeringer i Frankrig tilhørte han bestandig Oppositionen, var religiøs under Republiken, frisindet under Kejserdømmet o. s. v. Den første Kongs Enevælde opbragte ham, og tyve Aar gammel udslyngede han imod den sin Ode *La Napoléone*. Da man arresterede i Flæng for at finde Forfatteren, og da bl. A. Bogtrykkeren var bleven fængslet, angav Nodier sig selv og blev nu holdt nogle Maaneder i Fængsel i Paris, senere sendt tilbage til sin Fødeby, hvor han sattes under Politiets Opsigt.

Fra dette Øjeblik begyndte for Nodier en lang Række af Forfølgelser og Plagerier fra Regeringens Side, som ganske vist mange Gange var den unge Poet i høj Grad pinlige, men som paa den anden Side sikkert ogsaa ofte overdreves af hans livlige, altid virksomme Indbildningskraft. Vist er det i alt Fald, at han for at undgaa Efterstræbelser flygtede fra ét Skjulested i